

Novela zákona o obalech

Directive on Packaging and Packaging Waste aims to harmonize national measures concerning the management of packaging and packaging waste in order, on the one hand, to prevent any impact there of on the environment of all Member States as well as of third countries or to reduce such impact, thus providing a high level of environmental protection, and, on the other hand, to ensure the functioning of the internal market and to avoid obstacles to trade and distortion and restriction of competition within the Community. Will the Czech Law on Packaging amend ensure the implementation of the Directive really?

V úvodu evropské směrnice o obalech a obalových odpadech čteme:

Cílem této směrnice je harmonizovat vnitrostátní opatření týkající se nakládání s obaly a obalovým odpadem, za účelem

jednak **předcházet** jejich dopadům na **životní prostředí** všech členských států i třetích zemí nebo tyto dopady **zmenšit**, a tím dosáhnout **vysoké úrovně ochrany** životního prostředí,

a jednak **zabezpečit** fungování vnitřního trhu a **vyloučit překážky obchodu a deformování** a **omezování soutěže** v rámci Společenství.

Malá novela, technická novela

Před dvěma roky předkládal obalového zákona, Ministerstvo životního prostředí ČR (MŽP) v důvodové zprávě tvrdil, že předkládaný nový zákon o obalech je v souladu s evropským právem. A ejhle, v nyní předkládané důvodové zprávě totéž ministerstvo říká, že stávající zákon o obalech není až tak úplně v souladu s evropským právem a novela sloučitelnost zlepšit. Opravdu?

Novela, dle předkladatele, má dále za cíl odstranit nejzávažnější problémy, které se vyskytly při aplikaci zákona v praxi a zamezit možnosti nejednotného výkladu jeho dílčích ustanovení, vzhledem k tomu, že změna zákona většího rozsahu je plánovaná na druhé čtvrtletí roku 2004 v návaznosti na předpokládané přijetí směrnice Evropských společenství, která novelizuje stávající směrnici (94/62/EC) o obalech a odpadech z obalů.

Fikce jednotného výkladu

Předkladatel přiznává problémy při aplikaci zákona a dokonce i to, že nadále budou přetrvávat, zatímco novelou se odstraní nejzávažnější z nich; jednotný výklad je fikce, je to pouze zbožné přání.

Ministerstvo není oprávněno podávat závazné právní výklady obecně závazných právních předpisů, a to ani v případech, že bylo v rámci

legislativního procesu předkladatelem předmětného právního předpisu. K tomu jsou v **individuálních** případech příslušné pouze **soudy** v rámci rozhodovací pravomoci.

Ministerstvo může vyslovit pouze svůj právní názor, který však není, jak uvedeno výše, právně závazný, je to jeden z možných právních názorů v dané věci.

Zákon o obalech přinesl řadu pozitivních změn do oblasti regulace obalových odpadů. Je potřeba zdůraznit, že ačkoli se zákon nazývá zákonem o obalech, pohlíží na obaly z pohledu dopadu odpadů z obalů na životní prostředí a v žádném případě se nezabývá primárními požadavky na obaly a jejich složení s ohledem na ochranné funkce obalu vůči balenému zboží, spíše tyto funkce, včetně marketingových a propagačních, pouze u obalů trpí.

Samozřejmě přinesl i řadu problémů, které asociace na základě poznatků z desítek seminářů pořádaných v loňském roce shrnula ve studii pro Ministerstvo průmyslu a obchodu ČR.

(Ne)škodlivé obaly

Účelem zákona má být snižování kromě jiného i „škodlivosti obalů“, což dobře charakterizuje vztah a mělkost porozumění problematice balení ze strany předkladatele (MŽP), a při výkladech i svévolné zaměňování pojmů.

Obaly nejsou škodlivé, obaly jsou užitečné, škodlivé mohou být odpady z obalů.

KLADY NOVELY

Prohlášení neputuje k maloobchodu.

Zamezí se zcela nesmyslnému plynutí papírem.

Maloobchod se nemusí zapsat do Seznamu a nemusí vést evidenci. Vymáhání této povinnosti by přivedlo maloobchod do kolapsu.

Celní orgány nebudou mít pravomoc nepustit do ČR obaly nebo balené zboží, které nesplňuje požadavky zákona. Po ročním působení tato změna přichází pozdě. Naprostá

většina firem dovážejících balené zboží již martyriem prošla.

Zjednodušená evidence

Do 300 kg obalů za kalendářní rok. Dobrý úmysl, zbytečně nízká hranice, přesto špatně formulován. To, zda je povinná osoba v limitu, pozná až rok poté.

ZÁPORY NOVELY

Nová definice spotřebitelského obalu; skupinového obalu; přepravního obalu.

Předkladatel nebere v úvahu působení zákona o odpadech, rozšiřuje okruh zejména spotřebitelských obalů, jež budou podléhat duplicitě povinností – jak ze zákona o obalech, tak o odpadech. Důsledkem je zbytečné zdražení celého systému využití odpadů z obalů. Předkladatel se při projednávání návrhu zákona dopustil velice neférového jednání: novou definici do návrhu vložil až po připomínkovém řízení.

Zavedení pojmu obalový polotovary

Tento pojem je v obalové terminologii neznámý.

Ukládají se povinnosti osobě, která uvádí na trh (čili výrobci nebo dovozci) obalové polotovary.

Evropské právo (Directive 94/62/EC on Packaging and Packaging Waste) neukládá žádné povinnosti vázané na obalové polotovary, tento pojem nezná. **Zcela zřetelně se rysuje bariéra volného obchodu.**

Výrobce obalového polotovaru odpovídá za vlastnosti výrobku (obalu), jenž se z tohoto polotovaru vyrobí.

Zde je markantní případ, kde **logika** bere za své. Toto prostě nelze plnit. Stejně jako výrobce pneumatiky nemůže nést odpovědnost za automobil (například, že emise z výfukových plynů splní limit).

Novela přehlíží nekompatibilitu se zmiňovanou evropskou směrnicí (94/62/EC) v oblasti označování materiálu, z něhož je obal vyroben.

Evropské právo dává možnost identifikovat materiál, z něhož je obal vyroben na dobrovolné bázi, český zákon o obalech to ukládá jako povinnost. **Zcela zřetelně se rysuje bariéra volného obchodu.**

Novela přehlíží nekompatibilitu se zmiňovanou evropskou směrnicí (94/62/EC) v oblasti označování, jak naložit s obalem po vyprázdnění.

Evropské právo zatím neuložilo povinnost označovat, zda je obal opakovaně použitelný, zda je obal využitelný. **Zcela zřetelně se rysuje bariéra volného obchodu.**

Není jednoduché posoudit, zda malá novela je přínosem či nikoli z pohledu úrovně ekonomiky a ochrany životního prostředí ČR; z pohledu sektoru výrobců obalů a obalových prostředků není krokem jednoznačně pozitivním - místo, aby možné bariéry volného obchodu potírala, ještě je rozšiřuje.

(vv)